

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Se adresseliste

Deres ref	Vår ref	Dato
	-	29.04.2014

Endring av viltloven, naturmangfoldloven mv. – ikrafttredelse 1. juni 2014

1. Innledning

Stortinget vedtok 11. februar 2014 lov om endringer i lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (viltloven), lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og enkelte andre lover. Vedtaket ble gjort etter forslag i en proposisjon til Stortinget om samme emne, jf. Prop. 161 L (2012-2013), og Innst. 113 L (2013-2014) fra Stortingets energi- og miljøkomité.

Lovvedtaket ble sanksjonert av Kongen i Statsråd 28. mars 2014. Samtidig ble det bestemt at lovendringene skulle tre i kraft **1. juni 2014**.

Lovendringene omfatter for det første endringer i viltloven §§ 20 og 21. Disse endringene gjelder tiltak for utøvelse av jakt på en sikker og human måte. De omhandler bl.a. bruk av kunstig lys ved ettersøk av påskutt hjortevilt, ved avliving av fanget vilt og ved åtejakt, samt bruk av motorbåt ved ettersøk av påskutt sjøfugl. Bruk av kunstig lys og motorbåt ved ettersøk krever bl.a. at jegeren varsler/sender melding til politi og kommune.

Videre innebærer lovendringene at det i naturmangfoldloven § 15 inntas et forbud mot unødig jaging av viltlevende dyr. Et forbud mot jaging fantes tidligere i viltloven, men bortfalt ved en inkurie da naturmangfoldloven ble vedtatt.

Endelig er det vedtatt enkelte andre lovendringer som har til formål å klargjøre rettstilstanden.

Nedenfor er de vedtatte lovendringene gjengitt. Deretter følger Klima- og

miljødepartementets kommentarer til de enkelte lovendringene. Nærmere informasjon om bakgrunnen for lovendringene, høringsinstansenes merknader m.m. finnes i Prop. 161 L (2012-2013) og Innst. 113 L (2013-2014).

2. De aktuelle lovendringene

I

I lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt gjøres følgende endringer:

§ 20 tredje, fjerde og nytt femte ledd skal lyde:

Bruk av selvskudd til felling av vilt er forbudt. Det samme gjelder bruk av kunstig lys i jaktøyemed, *med følgende unntak:*

- a) åtejakt på rødrev, når lyskilden er fast montert
- b) ettersøk av påskutt hjortevilt
- c) avliving av vilt som er fanget levende i felle

Ved ettersøk som nevnt i tredje ledd bokstav b har jegeren bevisbyrden for at påskytingen er lovlig. Jegeren skal varsle politi, jaktrettshaver og kommunen om bruken av kunstig lys. Varsling skal skje før ettersøket tar til, med mindre det er umulig på grunn av forhold som ligger utenfor jegerens kontroll.

Departementet gir nærmere forskrifter om de skytevåpen og den ammunisjon som det skal være tillatt å bruke under jakt, og om hvordan våpen og ammunisjon skal oppbevares og medbringes under jakt. *Videre kan departementet ved forskrift gi nærmere bestemmelser om bruk av kunstig lys i tilfeller som nevnt i tredje ledd. Departementet kan også ved forskrift tillate at kunstig lys benyttes på andre arter enn rødrev og ved avliving av vilt i andre tilfeller enn nevnt i tredje ledd.*

§ 21 annet ledd skal lyde:

Innen en avstand av 2 kilometer fra land, herunder holmer og skjær, er det forbudt å drive jakt fra motorbåt eller annet flytende eller svevende fartøy drevet med motor. *Dette gjelder likevel ikke ved ettersøk av påskutt sjøfugl i sjø når fartøyets hastighet ikke overstiger 5 knop. Jegeren har bevisbyrden for lovlig påskyting og skal snarest varsle politi og kommunen om bruk av motor under ettersøket. Fylkeskommunen kan for bestemte områder og tidsrom øke eller minske avstanden.*

II

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

§ 2-31 første ledd bokstav c skal lyde:

c. område og naturforekomst vernet etter naturmangfoldloven kapittel V eller eldre vernevedtak som nevnt i naturmangfoldloven § 77,

§ 9-13 åttende ledd skal lyde:

Gevinst ved vern av skog i forbindelse med etablering eller utvidelse av verneområde etter naturmangfoldloven kapittel V eller eldre vernevedtak som nevnt i naturmangfoldloven § 77, er fritatt for skatteplikt.

III

I lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann skal § 20 første ledd bokstav c lyde:

c) må ha dispensasjon fra vernevedtak etter naturmangfoldloven kapittel V eller eldre vernevedtak som nevnt i naturmangfoldloven § 77, eller utføres som skjøtselstiltak etter naturmangfoldloven § 47;

IV

I lov 4. juli 2003 nr. 74 om hundehold skal § 9 tredje ledd lyde:

En hund som nyttes som jakthund eller er under trening eller prøve for dette, kan slippes på en aktsom måte slik det er naturlig ut fra bruksformålet, når dette ikke er i strid med viltloven, naturmangfoldloven eller regler om båndtvang. Det samme gjelder for trening og prøving av ettersøkshunder.

V

I lov 27. mai 2005 nr. 31 om skogbruk skal § 2 annet ledd lyde:

Lova gjeld sjølv om eit område er verna etter naturmangfoldloven kapittel V eller eldre vernevedtak som nemnt i naturmangfoldloven § 77, eller i plan etter plan- og bygningslova er lagt ut til andre formål enn landbruk, så sant ikkje anna følgjer av verne- eller planvedtaket eller av forskrifter knytt til vedtaket.

VI

I lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke skal § 19 lyde:

§ 19 Nasjonalparker på Finnmarkseiendommens grunn

Grunn som Finnmarkseiendommen eier, kan legges ut som nasjonalpark etter reglene i naturmangfoldloven kapittel V. Ved utformingen av bruksregler skal det legges vekt på at

tradisjonell bruk kan videreføres. Finnmarkseiendommen og bruksrettshavere som berøres, kan kreve erstatning for økonomisk tap etter reglene i *naturmangfoldloven § 50*.

VII

I lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift skal § 23 annet ledd annet punktum lyde:

Motorisert ferdsel eller flyging inn i område *vernet* i medhold av *naturmangfoldloven kapittel V eller eldre vernevedtak som nevnt i naturmangfoldloven § 77*, skal foregå i samsvar med fastsatte forskrifter om vern.

VIII

I lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling gjøres følgende endringer:

§ 14-1 første ledd skal lyde:

Reglene i dette kapittel gjelder for tiltak etter annen lovgivning som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn og for nærmere bestemte verneplaner etter *naturmangfoldloven kapittel V eller eldre vernevedtak som nevnt i naturmangfoldloven § 77*.

§ 15-3 første ledd skal lyde:

Medfører en reguleringsplan ved bestemmelser om byggegrense innenfor veglinjen eller av andre særlige grunner at en eiendom blir ødelagt som byggetomt, og den heller ikke kan nyttes på annen regningssvarende måte, skal kommunen betale erstatning etter skjønn med mindre den erverver eiendommen i medhold av § 16-9. Det samme gjelder hvis reguleringsplan medfører at eiendom som bare kan nyttes til landbruksformål ikke lenger kan drives regningssvarende. Ved regulering av naturvernområder etter loven her skal kommunen betale erstatning etter skjønn i samsvar med *naturmangfoldloven §§ 50 og 51*.

IX

I lov 5. juni 2009 nr. 35 om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner gjøres følgende endringer:

§ 4 annet ledd skal lyde:

I områder som er vernet etter *naturmangfoldloven kapittel V eller eldre vernevedtak som nevnt i naturmangfoldloven § 77*, og områder som er regulert til spesialområde, for eksempel til naturvernformål, bevaring eller sikringsområde for drikkevann, eller områder som inngår i særskilte planer eller vedtak etter § 7 første ledd nr. 3 og 4, gjelder de restriksjoner som følger av de konkrete verne- eller planvedtak i tillegg til loven.

§ 11 tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsene om saksbehandling i naturmangfoldloven kapittel V gjelder for opprettelse av friluftslivsområder.

X

I lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold gjøres følgende endringer:

§ 14 første og annet ledd skal lyde:

Tiltak etter *loven her* skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser.

Ved *vedtak i* medhold av *denne* loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammen som gjelder for den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur.

§ 15 første ledd skal lyde:

Høsting og annet uttak av naturlig viltlevende dyr skal følge av lov eller vedtak med hjemmel i lov. Unødig skade og lidelse på viltlevende dyr og deres reir, bo eller hi skal unngås. *Likeledes skal unødig jaging av viltlevende dyr unngås.*

§ 47 femte ledd skal lyde:

Beslutninger om å iverksette skjøtselstiltak etter første og andre ledd er ikke enkeltvedtak

Nåværende femte ledd blir til nytt sjette ledd.

§ 70 første ledd skal lyde:

Dersom det viser seg at tiltak i samsvar med loven eller vedtak i medhold av loven medfører vesentlige uforutsette konsekvenser for naturmangfoldet, skal den ansvarlige treffe rimelige tiltak for å avverge eller begrense skader og *ulempes*.

§ 77 første ledd skal lyde:

Beslutninger om delegering av myndighet, forskrifter eller enkeltvedtak med hjemmel i bestemmelser som oppheves eller endres ved denne loven, står fortsatt ved lag inntil Kongen bestemmer annet. §§ 47 og 48 gjelder også for eldre vernevedtak. For en eier eller rettighetshaver som har fått områder vernet som nasjonalpark eller landskapsvernområde og der den ordinære fristen for å fremsette krav om erstatning ikke har gått ut 1. januar 2002, reguleres spørsmålet om erstatning av §§ 50 og 51 i denne lov. Kongen kan gi forskrifter med overgangsbestemmelser for tilpasning fra tidligere lovgivning til loven her.

3. Departementets merknader til lovendringene

Til endringene i viltloven § 20

Endringene i *tredje ledd* innebærer at det innføres nye unntak fra forbudet mot bruk av kunstig lys i jaktøyemed. Unntaket i bokstav a) er delvis sammenfallende med dagens bestemmelse om bruk av kunstig lys under åtejakt på rødrev, men innebærer at det ikke lenger er et vilkår for å kunne bruke kunstig lys at lyskilden er fast montert *på husvegg*. Det er tilstrekkelig at lyskilden er fast montert, for eksempel på tre eller stolpe. Unntaket i bokstav b) innebærer at jegeren kan bruke kunstig lys ved ettersøk av påskutt hjortevilt. Med ”ettersøk” menes her den omfattende, etterfølgende ettersøksfasen som finner sted dersom man ikke finner det påskutte dyret gjennom den umiddelbare undersøkelsen av og rundt skuddstedet etter at skuddet er avfyrt. Begrepet ”hjortevilt” omfatter artene elg, hjort, villrein, rådyr og dåhjort. Bestemmelsen i bokstav c) innebærer at det også kan benyttes kunstig lys ved avliving av vilt som er fanget levende i felle.

Etter *fjerde* ledd har jegeren bevisbyrden for at påskytingen er lovlig. Videre er det et vilkår for bruk av kunstig lys under ettersøk at jegeren varsler politi, jaktrettshaver og kommunen om bruken av kunstig lys *før* ettersøket tar til, med mindre varsling er praktisk umulig pga. forhold som ligger utenfor jegerens kontroll. Som eksempel der varsling kan være umulig kan nevnes at jegeren befinner seg i et område uten mobildekning. I slike tilfeller kan varsel gis i etterkant i stedet. Dersom jegeren derimot ikke får varslet fordi vedkommende har glemt å ta med seg mobiltelefon, vil det ikke være adgang til å bruke kunstig lys.

Jaktrettshaver vil normalt være grunneier, men ikke alltid. Grunneier kan for eksempel ha leid bort sin jaktrett eller overdratt den på annen måte. Det er ingen formkrav til varslingen.

Endringene i *femte ledd* innebærer en hjemmel for departementet til å gi nærmere bestemmelser i forskrift om bruk av kunstig lys i de tilfellene som er nevnt i tredje ledd. Videre kan det gis forskriftsbestemmelser som åpner for bruk av kunstig lys under åtejakt på andre arter enn rødrev, og ved avliving av vilt i andre tilfeller enn de som er nevnt i tredje ledd.

Til endringene i viltloven § 21

Endringen i *annet ledd* innebærer at det innføres et unntak fra forbudet mot å drive jakt fra motordrevet fartøy innen en avstand av to kilometer fra land. Unntaket gjelder ettersøk av påskutt sjøfugl i sjø. Med ”sjøfugl” menes fugler med en sterk marin tilknytning, slik som arter av skarver, andefugler, vadere og måker, som det er åpnet for jakt på. Med ”sjø” menes et område av saltvann, ikke ferskvann. Det er et vilkår at fartøyets hastighet ikke overstiger fem knop.

Jegeren har bevisbyrden for lovlig påskyting og skal snarest varsle politiet og kommunen om bruk av motor. ”Snarest” innebærer at det ikke er noe absolutt krav om varsling *skjer før* ettersøk med motordrevet fartøy tar til. Varsling kan om nødvendig skje i etterkant, for eksempel der jegeren ellers risikerer å tape fuglen av syne. Det er ingen formkrav til varslingen.

Der ettersøket resulterer i avliving vil adgangen til å benytte motordrevet fartøy også omfatte innhenting av avlivet fugl.

Til endringer i skatteloven §§ 2-31 og 9-13

Endringene er en følge av at naturmangfoldloven har erstattet den tidligere naturvernloven og innebærer ingen realitetsendring.

Til endringer i vannressursloven § 20

Endringene er en følge av at naturmangfoldloven har erstattet den tidligere naturvernloven og innebærer ingen realitetsendring.

Til endringen i hundeloven § 9

Bestemmelsen slår i dag fast at en hund som nyttes som jakthund eller er under trening eller prøve for dette, kan slippes på en aktsom måte slik det er naturlig ut fra bruksformålet, når dette ikke er i strid med viltloven eller regler om båndtvang. Det samme gjelder for trening og prøving av ettersøkshunder. Endringen i § 9 klargjør at den beskrevne bruken av hund, i tillegg til å ikke stride mot viltloven eller regler om båndtvang, heller ikke må stride mot naturmangfoldloven. Blant bestemmelsene i naturmangfoldloven er særlig §§ 6 og 15 relevante.

Til endringen i skogbruksloven § 2

Endringen er en følge av at naturmangfoldloven har erstattet den tidligere naturvernloven og innebærer ingen realitetsendring.

Til endringer i finnmarksloven § 19

Endringene er en følge av at naturmangfoldloven har erstattet den tidligere naturvernloven og innebærer ingen realitetsendring.

Til endringer i reindriftsloven § 23

Endringene er en følge av at naturmangfoldloven har erstattet den tidligere naturvernloven og innebærer ingen realitetsendring.

Til endringer i plan- og bygningsloven §§ 14-1 og 15-3

Endringene er en følge av at naturmangfoldloven har erstattet den tidligere naturvernloven og innebærer ingen realitetsendring.

Til endringer i markaloven §§ 4 og 11

Endringene er en følge av at naturmangfoldloven har erstattet den tidligere naturvernloven og innebærer ingen realitetsendring.

Til endringen i naturmangfoldloven § 14

Endringen i *første ledd* innebærer at det klargjøres at bestemmelsen om avveining mot andre viktige samfunnsinteresser, gjelder for tiltak etter *naturmangfoldloven*, ikke andre lover. Det samme gjelder for endringen i *annet ledd* om vektlegging av hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur.

Endringen av ordlyden ”vedtak i eller i medhold av” til ”vedtak i medhold av” er av språklig art og innebærer ingen materiell endring. Formuleringen dekker alle vedtak som fattes i medhold av naturmangfoldloven, herunder vedtak fattet med hjemmel i forskrift med hjemmel i loven.

Til endringen i naturmangfoldloven § 15

Endringen i naturmangfoldloven § 15 første ledd innebærer at det inntas et uttrykkelig forbud mot unødig jaging av viltlevende dyr. Formålet er å reetablere den rettslige beskyttelsen av viltet som fulgte av den tidligere § 3 i viltloven med sitt forbud mot å ”jage” vilt. Med ”jaging” menes å påvirke fredet vilt på en slik måte at det endrer retning eller fart i forhold til dets normale frie bevegelse. Begrepet forutsetter at påvirkningen er av et visst minste omfang, og av en viss minste varighet. Det kreves ikke fellingshensikt.

Det er ”unødig” jaging som rammes. Vurderingen av om en aktivitet innebærer unødig jaging må gjøres bl.a. ut fra dyrevelferdshensyn, vedkommendes behov for å gjennomføre den aktuelle aktiviteten og hvorvidt en mer skånsom fremgangsmåte kan benyttes.

Forbudet mot unødig jaging begrenses av naturmangfoldloven § 15 annet ledd som slår fast at bestemmelsene i § 15 første ledd ikke er til hinder for lovlig ferdsel, landbruksvirksomhet eller annen virksomhet som skjer i samsvar med aktsomhetsplikten i § 6.

Det vises for øvrig til den nærmere omtalen av hvordan bestemmelsen skal forstås i pkt. 3.2 og 3.4.

Til endringen i naturmangfoldloven § 47

Endringen i § 47 innebærer at det presiseres at beslutning om at forvaltningsmyndigheten for verneområder skal gjennomføre skjøtsel, ikke er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven.

Til endringen i naturmangfoldloven § 70

Endringen i § 70 gjelder oppretting av en ren inkurie og innebærer ingen endring i bestemmelsens innhold.

Til endringen i naturmangfoldloven § 77

Endringen i § 77 innebærer at det presiseres at naturmangfoldloven § 47 om skjøtsel av verneområder gjelder for eldre vernevedtak. Med ”eldre vernevedtak” menes vernevedtak fra tiden før naturmangfoldloven trådte i kraft 1. juli 2009.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Solveig Paulsen
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Adressater

Miljødirektoratet
Fylkesmennene
Kommunene

Kopi

Landbruks- og matdepartementet
Justis- og beredskapsdepartementet
Finansdepartementet
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Olje- og energidepartementet